

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(11)
สารบัญภาพประกอบ.....	(12)
 บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
3. สมมติฐานของการศึกษา	9
4. ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย	9
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย	12
2. การทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามกฎหมายไทย.....	13
1. ความเบื้องต้นของการทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	13
2. ลักษณะพื้นฐานของธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์.....	15
2.1 การก่อให้เกิดสัญญา.....	15
2.1.1 การแสดงเจตนา.....	15
2.1.1.1 คำเสนอ	15
2.1.1.2 คำสนอง.....	18
2.1.2 ความสมบูรณ์ของสัญญา.....	21
2.1.2.1 ความสามารถของผู้ทำสัญญา.....	21

2.1.2.2 เจตนาในการทำสัญญา	21
2.1.3 เวลาและสถานที่ในการเกิดสัญญา.....	22
2.1.3.1 เวลาที่เกิดสัญญา.....	22
2.1.3.2 สถานที่ในการเกิดสัญญา	24
2.1.4 การชำระเงิน	26
2.2 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์	27
2.3 การเลิกสัญญา	28
2.4 ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม.....	30
3. ลักษณะทั่วไปของธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	33
3.1 แนวคิดในการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	33
3.2 วิวัฒนาการและความเป็นมาในการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	34
3.3 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	35
3.4 ประเภทและรูปแบบในการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	36
3.4.1 แบ่งตามประเภทของการทำสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	
ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	36
3.4.2 แบ่งตามประเภทของการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	38
3.4.3 แบ่งตามลักษณะของการใช้เนื้อหา (Content) ของโทรศัพท์	
เคลื่อนที่.....	39
3.4.4 แบ่งตามประเภทของกลุ่มสัญญาที่เข้าทำสัญญาพาณิชย์	
อิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่	41
3.5 ความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์	
เคลื่อนที่	41
3.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	42
3.5.1.1 การแข่งขันอย่างเสรี.....	43
3.5.1.2 การไม่เอื้อประโยชน์แก่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	
อย่างไม่เป็นธรรม.....	45
3.5.1.3 ระยะเวลาของสัมปทาน.....	47
3.5.1.4 การกำกับดูแลการให้บริการ	49
3.5.1.5 การควบคุมอัตราค่าบริการ	54

3.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่กับผู้ให้บริการ	60
3.5.2.1 บุคคลผู้เป็นคู่สัญญา	60
3.5.2.2 บุคคลซึ่งมีภาระหน้าที่ในการชำระค่าบริการ	61
3.5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ประกอบธุรกิจผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	62
3.6 การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	65
3.6.1 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ชำระเงินในรูปแบบต่างๆ	65
3.6.2 การกำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	66
3.7 ปัญหาเฉพาะของธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	77
3.7.1 การเกิดสัญญาโดยไม่มีเจตนา	77
3.7.2 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจ	79
3.7.3 ความไม่เพียงพอในการแสดงข้อมูล	79
3.7.3.1 ข้อจำกัดของอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่	79
3.7.3.2 สัญญามาตรฐาน	80
3.7.4 การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	80
3.7.5 ผู้เยาว์	81
3.7.6 การขายที่ไม่พึงประสงค์	83
3.7.6.1 ข้อความขยะ (SMS Spam or Junk SMS)	83
3.7.6.2 การยึดเย็ดบริการ	85
3.7.7 ข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection)	90
3.7.7.1 การขายข้อมูลส่วนบุคคล	90
3.7.7.2 ความปลอดภัยในข้อมูลส่วนบุคคล	91
3.7.8 การโฆษณา	95
3.7.8.1 การโฆษณาที่เข้าลักษณะเป็นการพนัน เสี่ยงโชค	96
3.7.8.2 การโฆษณาที่เกินจริง ไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือบิดเบือนก่อให้เกิดความเข้าใจผิด	97

3.7.9 ความเหมาะสมของการจัดทำ การส่งเสริมการขาย (Promotion) ของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	98
3.8 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการในการทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	100
3. ประเด็นปัญหาและมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ.....	109
1. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	109
1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศสมาชิกของ OECD	110
1.2 การร้องเรียนของผู้บริโภคในประเทศสมาชิกของ OECD.....	111
1.2.1 การขายที่ไม่พึงประสงค์.....	112
1.2.2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เหมาะสม.....	112
1.2.3 ประเด็นความรับผิดชอบในการชำระเงิน.....	113
1.2.4 ผู้เยาว์.....	113
1.2.5 อื่นๆ.....	114
1.3 องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	116
2. มาตรการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ.....	124
2.1 การคุ้มครองการทำธุรกรรมการค้าผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	124
2.1.1 การทำธุรกรรมการค้าผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	124
2.1.2 การขายที่ไม่ได้ขอให้ส่งมา และการไม่ได้รับสินค้า หรือการดาวน์โหลดที่ไม่สมบูรณ์	126
2.1.3 การให้บริการข้ามพรมแดน.....	131
2.1.4 การชำระเงิน	131
2.1.5 การโฆษณา	134
2.2 การเปิดเผยข้อมูลในกรณีหน้าจอนขนาดเล็ก.....	135
2.3 แผนการคุ้มครองกรณีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ได้รับอนุญาต...	137

2.3.1 การคุ้มครองภายใต้ข้อกำหนดต่างๆของสัญญา.....	137
2.3.2 การคุ้มครองทางโทรคมนาคม.....	138
2.3.3 การคุ้มครองการชำระเงินของผู้ถือบัตร	139
2.4 SMS Spam	141
2.5 การคุ้มครองผู้เยาว์.....	146
2.5.1 สถานภาพทางกฎหมายของผู้เยาว์ที่เข้าทำธุรกรรม.....	147
2.5.2 มาตรการในการจัดการกับกรณีการบริโภคมากเกินไป ของผู้เยาว์.....	148
2.5.3 แผนการคุ้มครองในกรณีการเข้าถึงบริการที่ไม่เหมาะสม โดยผู้เยาว์.....	149
2.5.4 การให้ข้อมูลและการรณรงค์ให้ความรู้ที่เกิดขึ้น.....	154
2.6 ประเด็นความเป็นส่วนตัว	158
2.6.1 ประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัวที่เพิ่มมากขึ้นจากการให้บริการ ระบุพิกัดตำแหน่ง	158
2.6.2 การได้รับความยินยอม	160
2.6.3 การเก็บรักษาและการโอนหรือส่งข้อมูลตำแหน่งไปให้แก่บุคคล ที่สาม	164
2.7 ประเด็นความปลอดภัย	168
2.7.1 ประเด็นความปลอดภัยอันเกิดจากเทคโนโลยี Bluetooth.....	169
2.7.2 ความเสี่ยงอันเกิดจากไวรัส (Viruses) และหนอนอินเทอร์เน็ต (Worms)	172
4. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมผ่านทาง โทรศัพท์เคลื่อนที่.....	177
1. การเกิดสัญญาโดยไม่มีเจตนา.....	177
2. การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจ.....	185
3. ความไม่เพียงพอในการแสดงข้อมูล	195
4. การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	204

5. ผู้เยาว์.....	208
6. การขายที่ไม่พึงประสงค์.....	234
6.1 ข้อความขยะ (SMS Spam or Junk SMS)	234
6.2 การยับยั้งบริการ	239
7. ข้อมูลส่วนบุคคล.....	242
7.1 การขายข้อมูลส่วนบุคคล.....	243
7.2 ความปลอดภัยในข้อมูลส่วนบุคคล.....	261
8. การโฆษณา.....	271
8.1 การโฆษณาที่เข้าลักษณะเป็นการพนัน เสี่ยงโชค	274
8.2 การโฆษณาที่เกินจริง ไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือบิดเบือนก่อให้เกิดความเข้าใจผิด.....	277
9. ความเหมาะสมของการจัดทำ การส่งเสริมการขาย (Promotion) ของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	280
 5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	284
 บรรณานุกรม	305
 ภาคผนวก	322
ก. หนังสือเวียนเลขที่ ฝนส. (21) ว. 14/2550 เรื่อง นำส่งประกาศนาคา แห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 22 มกราคม 2550.....	323
ข. DIRECTORATE FOR SCIENCE, TECHNOLOGY AND INDUSTRY COMMITTEE ON CONSUMER POLICY, MOBILE COMMERCE (DSTI/CP(2006)7/FINAL), 16-Jan-2007	330
ค. กฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2526) ออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ.2522	391
ง. คำขอใช้บริการ mPAY	402

จ. คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 1/2546 เรื่อง ห้ามขายสินค้าเครื่องเล่นฉิ่งน้ำที่มีลักษณะเป็นกระบอกสูบและใช้แรงอัดกระแทกน้ำในกระบอกสูบโดยตรงเป็นการชั่วคราว	411
ฉ. คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 1/2549 เรื่อง ห้ามขายสินค้าหลอดดูดฟันแฟชั่นเป็นการชั่วคราว.....	414
ช. คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 3/2535 เรื่อง ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า “ลูกโป่งวิทยาศาสตร์” หรือ “ลูกโป่งพลาสติก” หรือ “blowing balloon” เป็นการชั่วคราว	418
ช. คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 9/2527 เรื่อง ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวดูดน้ำ”	421
ฅ. โครงสร้างและอัตราค่าบริการโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่	425
ญ. เงื่อนไขการใช้บริการทูมนี้	436
ฎ. ใบคำขอและข้อตกลงยินยอมในการใช้บริการ Self Service Banking ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย สมัครใช้บริการ Mobile Payment ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone).....	438
ฏ. ประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การจัดระเบียบการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบเติมเงิน	442
ฐ. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ใช้บริการ.....	447
ฑ. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม	456
ฒ. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้ง การเก็บรักษา และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมสำหรับผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2551.....	464
ณ. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้การกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549	480

ด. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรฐานของสัญญาให้บริการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549.....	490
ต. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องอัตราขั้นสูงของค่าบริการและเรียกเก็บเงินค่าบริการล่วงหน้าในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2549	504
ถ. ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา เรื่อง การโฆษณาขายสินค้าหรือบริการโดยการให้ของแถม สิทธิหรือประโยชน์โดยให้เปล่า (ซึ่งมิใช่การเลี้ยงชีพ) พ.ศ. 2523.....	516
ท. ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา เรื่อง การโฆษณาสินค้าหรือบริการโดยการจัดให้มีการเลี้ยงชีพด้วยการแถมพิกหรือรางวัล พ.ศ. 2523	520
ธ. ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2543.....	524
น. ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจบัตรเครดิตเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2542.....	531
บ. พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542.....	537
ป. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551	541
ผ. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. (ร่างฯ ที่ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงตามที่ คกก.11 มอบหมายเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551)	553
ฝ. ร่างพระราชบัญญัติปราบปรามวัดถ้ำวญญูพุทธนิกรมอันตรราย พ.ศ.	578
ประวัติการศึกษา.....	585